

TRYGVE BRATTELI

Foredrag i Bodø 12. september 1972.

(Utdrag)

Enkelte trekk som preger vårt land finner vi sterkest markert i Nord-Norge. Det gjelder den fjellrike og ulendte natur, det harde klima, de lange avstander og den meget spredte bosetting. I de tre nordlige fylker bor 12 % av folket, mens arealet er en tredjedel av rikets.

Vårt land er helt avhengig av en meget stor eksport og import. Denne avhengigheten er også klart sterkere for Nord-Norge enn for hele landet. Det strekker her ikke til med det samlede norske marked. Økonomisk vekst og utvikling i Nord-Norge er betinget av åpne og stabile markeder utenfor Norge.

Det er en viktig nasjonal oppgave at folk kan arbeide og bo i denne landsdel i framtiden. Forutsatt at vi kan samle oss om realistiske siktemål, er det grunn til optimisme for framtiden. Vi vet at sysselsettingen går ned i jordbruk og fiske. Disse næringer må utvikles videre i landsdelen. For å holde oppe, og om mulig øke folketallet, vil det kreves mange arbeidsplasser utenfor de gamle næringer.

Det næringsliv som finnes i Nord-Norge i dag

må søke markeder ute. Det gjelder den store fiskeeksporten, produktene fra gruvene, og det meste av den moderne industrien i Nord-Norge. Gode eksportmuligheter er derfor en livsbetingelse for å trygge arbeidsplassene og for å skape nye arbeidsplasser.

Høyere foredling av fiskeprodukter vil være en sentral oppgave i nord-norsk økonomi. Det er en av vegene til å skaffe landsdelen større inntekter og flere arbeidsplasser. Selv om skoler og helsestell i vår tid hører til de mest arbeidskrevende virksomheter, er det viktig å få industri som kan gi godt betalte og interessante arbeidsplasser. Moderne industriproduksjon krever større markeder. Det er en forutsetning for en sterkere industrialisering i Nord-Norge.

Landsdelskomitéen for Nord-Norge har lagt fram noen beregninger som viser at det vil trenge 500 nye arbeidsplasser i året hvis Nord-Norges folketall i 1980 skal være det samme som i dag. Hvis en skal hindre fraflytting, og opprettholde landsdelens andel av Norges folketall, må tallet på nye arbeidsplasser opp i nærmere 2.000 pr. år. Om det skal skje, må omlag halvparten av disse arbeidsplasser skaffes i vareproduserende industri.

En slik industriell utvikling kan ikke på langt nær basere seg på det nord-norske marked alene, - ja heller ikke på det norske marked. Skal slike bedrifter være levedyktige, lønnsomme og ha evnen til å betale gode lønninger, må de med sin virksomhet sikte mot de store og voksende markeder ute i Europa. Bare da vil noen våge å satse på et produksjonsutstyr

og en kapasitet som gjør dem rasjonelle. Bare effektive bedrifter som framstillér bearbeidede produkter vil gi meningsfylte jobber til den ungdom som etter hvert går ut av våre yrkesskoler og universiteter.

Det er i denne landsdel forventning og spenning til den videre utvikling på den norske kontinental-sokkelen utenfor Nord-Norge. Landsdelens framtid som oljeprodusent kan ikke være som leverandør av råolje eller gass. Det gir ikke mange nye arbeidsplasser.

Det er bare en foredling av olje og gass som gir perspektiver om ny industrivirksomhet. Oppbyggingen av raffineringsverk og petrokjemisk industri må knyttes til de større europeiske markeder. En sikker tilknytning til disse markeder kan vi få hvis vi godtar tilbudet om medlemskap i det europeiske Fellesskapet.

Det blir nå opprettet en ekspertgruppe som skal vurdere mulighetene for å starte ny industrivirksomhet i denne landsdel. Gruppen skal ha nær kontakt med Nord-Norges næringsliv, med landsdelsplanleggingen og de sentrale myndigheter. Den skal vurdere alle viktigere sider ved industriell vekst i Nord-Norge.

På grunnlag av landsdelskomitéens utredninger setter nå Regjeringen i gang arbeidet med en ny Nord-Norge plan. Utformingen og gjennomføringen av planen vil skje i samarbeid med de kommunale og fylkeskommunale myndigheter i Nord-Norge. Det vil være en fordel om hele folket her nord vil ta del i den kommende diskusjon om hovedretningslinjer for den

framtidige utbygging av landsdelen.

Det er ikke noe grunnlag for påstanden om at norsk medlemskap i det europeiske Fellesskap vil svekke mulighetene for distriktsutbygging, bl.a. i Nord-Norge. Det er tvert imot slik at en aktiv utnyttelse av de muligheter et medlemskap vil gi, vil sette oss bedre i stand til å gjennomføre disse oppgaver. Først og fremst ved å gi adgang til åpne og kjøpedyktige markeder av tilstrekkelig omfang. Men også med de konkrete tiltak for å bygge ut svake distrikter.

Arbeiderpartiets politikk har vært og er ved et nært samarbeid mellom staten og fiskerienes organisasjoner å utvikle dem til en moderne og lønnsom næring. Det stiller slike oppgaver som sentralisering av eksporten og bedre apparat for markedsføringen. Etablering av et selskap for produktutvikling og markedsføring. Utvikling av dobbeltfrøysing for bedre å utnytte råstoffet. Mer utviklet forskning om alle sider ved virksomheten. Bedre utdanning av næringens folk o.s.v.

Jeg er selvsagt ikke glad for den spenning som har oppstått i samband med markedssaken. Regjeringen ser markedssaken i sammenheng med hele vår fiskeripolitikk. Vi er overbevist om at fiskerienes og landsdelens framtid er best tjent med et medlemskap på de avtalte betingelser.

Det ville sikrest åpne marked for høyt for- edlede produkter. Det ville i større sammenheng gi de tryggeste vilkår for bosettingen langs kysten.

Kystfiskernes enerett til den 12 mils kystsone er sikret, juridisk til utløpet av 1982. Jeg er ikke i tvil om at den også er saklig sikret etter 1982. Disse avtalte vilkår avhenger av at vi selv godtar tilbudet om medlemskap. Det er bare vi selv som kan sette denne avtale til side. Ikke noen form for handelsavtale vil kunne sikre norske fiskeriinteresser på tilsvarende måte.